

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Värmskogs
Friskola i Grums kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Värmskogs Friskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Värmskogs Friskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens samlade resultat i samtliga ämnen för att sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver regelbundet följa upp och analysera lärarnas bedömningar och betyg samt ge lärarna tillräckliga förutsättningar för utveckla arbetat med hur de allsidigt kan bedöma elevernas kunskaper genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **17 juni 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:4898) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer endast delvis upp och analyserar skolans kunskapsresultat, vilket riskerar att leda till att de utvecklingsåtgärder som beslutas inte grundar sig på en tillräckligt djupgående analys. Uppföljningen av kunskapsresultat sker på gruppnivå i matematik, svenska och engelska. Rektorn har identifierat låga resultat i matematik och att undervisningen i matematik behöver utvecklas, vilket har resulterat i att lärarna fått kompetensutveckling inom matematisk didaktik. Rektorns uppföljning är dock inte tillräckligt bred eftersom den inte omfattar måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Uppföljningen av undervisningens genomförande och dess överensstämmelse med kursplanerna sker genom sporadiska lektionsobservationer och granskning av lärarnas planeringar. Dessutom ställer rektorn frågor till eleverna om deras upplevelser av undervisningen. Emellertid sätts inte resultaten i relation till undervisningens genomförande i samtliga ämnen så att faktiska behov kan identifieras. När det gäller hur värdegrundsarbetet sker i undervisningen, följer rektorn upp detta genom informella samtal med lärarna men förlitar sig i övrigt på att lärarna tar ansvar för att integrera värdegrundsarbetet i sin undervisning. Lärarnas förutsättningar att bedriva undervisning och deras behov av

kompetensutveckling följs upp i dialog med lärarna inför tjänsteplaneringen, där rektorn tar hänsyn till både lärarnas kompetens och var resurserna bäst behövs i relation till elevernas behov och måluppfyllelse. Då den nya organisationen för elevhälsan just bildats vid tiden för granskningen är de ännu inte delaktiga i rektorns uppföljningsarbete. Utifrån den uppföljning rektorn gör fattar rektorn beslut om utvecklingsinsatser och resursfördelning. För att förbättra uppföljningen av kränkingsärenden har skolan utvecklat rutiner för dokumentation av incidentrapporter vid kränkande behandling. Syftet är att skapa en enhetlig dokumentation som möjliggör bättre analys av mönster och trender, vilket i sin tur ska bidra till att identifiera problemområden och ytterligare stärka tryggheten på skolan.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag, vilket främjar ett kollegialt lärande. En tydlig organisation har etablerats för samverkan mellan lärare och elevhälsan, där det kollegiala lärandet utgår från beslutade utvecklingsområden. Det kollegiala lärandet utgår dock inte från en analys av hela verksamhetens behov, vilket kan innebära en risk för att det inte möter de faktiska behoven på skolan. Att detta lärande får genomslag i undervisningen märks genom att lärarna beskriver gemensamt bearbetade case som de sedan prövar i praktiken. Rektorn följer upp det kollegiala lärandet genom regelbundna avstämningar med arbetslagsledaren och är delvis delaktig i att sätta dagordningen för de pedagogiska möten som arbetslagsledaren leder. På skolan pågår ett kontinuerligt arbete för att skapa tydliga arbets- och förhållningssätt som tillämpas av all personal. Exempel på detta är förbättrad frånvarohantering och utvecklade rutiner för dokumentation av kränkande behandling, vilket säkerställer en enhetlig dokumentation och bedömning. Lärare som undervisar i ämnen där de saknar behörighet får stöd av behöriga kollegor på skolan. Om behöriga lärare saknas internt, har obehörig lärare i vissa fall samverkat med behörig lärare på en grannskola. Rektorn ger även visst stöd till olegitimerade lärare genom samtal och uppföljning. Detta inkluderar att säkerställa att det centrala innehållet finns med i planeringen, att betygssättningen stäms av med rektorn samt att nationella bedömningsstöd används.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Det saknas ett systematiskt och strategiskt jämställdhetsarbete som rektorn leder, även om vissa enskilda aktiviteter genomförs. Könsskillnader följs upp i samband med resultatanalyser av elevers kunskapsnivåer och trygghet. Vidare förekommer det att lärare, med jämställdhetsperspektiv i åtanke, blandar elever i olika grupparbeten, rastaktiviteter och placeringar i klassrummet. Skolan har också uppmärksammat att en större andel pojkar än flickor har åtgärdsprogram och är involverade i kränkingsanmälningar. Trots att sådana könsskillnader identifierats saknas en övergripande systematik i jämställdhetsarbetet samt en strukturerad uppföljning av detta från rektorns sida.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens samlade resultat i samtliga ämnen genom att sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn visserligen följer upp vissa resultat i verksamheten men att uppföljningen behöver bli bredare och omfatta samtliga ämnen. Rektorns analys är otillräcklig eftersom resultaten inte sätts i relation till undervisningens genomförande. Genom en utvecklad analys kan rektorn vidta nödvändiga utvecklingsåtgärder och fatta beslut om hur resurser ska fördelas, för att bäst möta de behov som finns på skolan.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar uppföljningen och analysen av skolenhetens resultat genom att analysera hur olika resultat samvarierar med den undervisning som bedrivs samt andra förutsättningar som skolenheten har. Analysen bör ge en bild av både vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns. I analys- och utvecklingsarbetet behöver såväl rektorn, lärare som elevhälsa vara delaktiga. Rektorn behöver även fatta beslut om utvecklingsinsatser som ska genomföras, utifrån de behov man uppmärksammat i analysen, och tillsammans med personalen följa upp att dessa får avsedd effekt. För

vidare läsning rekommenderas Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete¹ och rapport från Skolinspektionen om rektors ledarskap¹.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, elever, lärare, elevhälsa samt vid lektionsobservationer och inkommen dokumentation.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Lärarna skapar en strukturerad undervisning med intresseväckande inledningar och tydliga sammanhang. Uppgifternas ordning och lärarnas val av uppgifter bildar också ett logiskt flöde och det är därigenom tydligt för eleverna vad de ska lära sig. Lärarna presenterar lektionens syfte, exempelvis när de introducerar ett nytt område och vid lektionens slut återkopplar de på ett tydligt sätt vilka förmågor eleverna tränat på under lektionen. Arbetssätten och arbetsformerna varierar och bidrar till att eleverna bibehåller koncentrationen i undervisningen. Exempelvis har läraren först en genomgång, därefter får eleverna diskutera i par, tillsammans i helklass, eller skriva, läsa eller se ett filmklipp. Enligt lärarna är variation även ett viktigt verktyg för att upprätthålla studiero. Lärarna skapar engagemang och lust att lära genom att själva visa entusiasm för ämnet och genom att låta eleverna arbeta på olika sätt. De strävar efter att upprätthålla engagemang och intresse under hela lektionen. Detta innebär att vissa elever får hjälp att komma igång och att lärarna stöttar dem under

¹ Skolinspektionen (2012) *Rektors ledarskap med ansvar för den pedagogiska verksamheten*, Stockholm: Skolinspektionen

arbetets gång för att bibehålla engagemanget. Eleverna kan också ta hjälp av klasskamrater i högre årskurser, i de åldersblandade klasserna, som redan lärt sig det en annan elev behöver stöd med, vilket kan bidra till ökad förståelse och förstärka lärandet. Lärarna säger att små grupper och nära relationer till eleverna gör det lättare att snabbt upptäcka om någon inte hänger med. De ställer utmanande frågor för att uppmuntra eleverna att arbeta vidare och utveckla sina uppgifter. Vid lektionens slut ställer lärarna frågor och reflekterar för att säkerställa att eleverna förstått det som behandlats i undervisningen.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna utmanar och stimulerar eleverna utifrån deras individuella behov och förutsättningar, oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. De skapar olika utmaningar för eleverna genom att exempelvis på ett välfungerande sätt ställa öppna frågor, som kan besvaras på olika kunskapsnivåer. Eleverna kan också få texter och uppgifter med varierande svårighetsgrader. Lärarna strävar efter att undvika begränsningar i uppgifterna för att säkerställa att alla elever utmanas. I matematik har de identifierat ett behov av att utveckla undervisningen på grund av låg måluppfyllelse. Därför har lärarna infört nya didaktiska metoder som är användbara i arbetet med att anpassa undervisningen, utmana eleverna och fördjupa deras lärande. Även de extrauppgifter som lärarna väljer ut för eleverna att arbeta med när de är klara med sina vanliga uppgifter bidrar på ett positivt sätt till elevernas kunskapsutveckling. Lärarna arbetar aktivt för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära genom att ge positiv respons till eleverna, både på hur de genomfört sina uppgifter och på deras svar på frågor, samt på de frågor eleverna själva ställer om ämnesinnehållet. Vidare visar de regelbundet elevernas progression i ämnet. Lärare talar även om "lärandegropen", där man först måste ner för att sedan ta sig upp igen och använder Pippis talesätt för att stärka elevernas självförtroende: "Det här har jag aldrig gjort innan, så det klarar jag säkert av!" Genom att presentera relevant information och ställa frågor väcker lärarna elevernas intresse för lektionsinnehållet och utvecklar deras lärande.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna utformar undervisningen så att eleverna får goda möjligheter att reflektera över sitt lärande och vara delaktiga i utformningen av undervisningen. Lärarna visar till exempel flera olika sätt att genomföra en uppgift och berömmar eleverna när de själva hittar ytterligare lösningar. Lärarna ställer dessutom öppna frågor som uppmuntrar eleverna att reflektera över sina svar. Genom att lärarna på ett tydligt sätt uppmärksammar eleverna om vilka förmågor som eleverna tränat, diskuterar olika sätt att lära sig med eleverna och frågar hur eleverna själva upplever att de lär sig bäst, får eleverna ytterligare goda möjligheter att bli delaktiga i sitt eget lärande. För att hjälpa eleverna att få insikt i sitt lärande visar lärarna deras resultat och diskuterar framstegen med dem. Lärarna låter eleverna på ett ändamålsenligt sätt få inflytande när de frågar efter elevernas önskemål om innehåll, hur de vill arbeta med arbetsområdet och hur lång tid de behöver, och tar hänsyn till elevernas synpunkter i planeringen av undervisningen. Eleverna får också utvärdera lektionerna genom exempelvis tummen upp eller ner, där fokus ligger på hur lätt eller svårt undervisningen upplevts. Vid slutet av ett arbetsområde får eleverna även utvärdera arbetssättet. Lärarna använder elevernas återkoppling för att justera och utveckla undervisningen, exempelvis genom att bli mer konkreta i nästa arbetsområde eller genom att förlänga vissa moment.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn,

elever, lärare, elevhälsa samt vid lektionsobservationer och inkommen dokumentation.

Arbetet för studiero och lugn miljö

På Värmskogs friskola bedrivs ett strukturerat och samlat arbete för att skapa och upprätthålla studiero, något som de på skolan ser som avgörande för elevernas trygghet och lärande. Arbetet består både av förebyggande och åtgärdande insatser, där elevernas delaktighet och personalens kompetens spelar centrala roller. Som en del av de förebyggande insatserna använder lärarna strategier för att fånga elevernas uppmärksamhet och skapa lugn i klassrummet. Eleverna är med och utformar klassrumsregler och diskuterar tillsammans med lärarna hur de vill att lektionerna ska fungera, inklusive ljudnivån för olika arbetssätt. Dessutom skrivs dagens och lektionens innehåll upp på tavlan, vilket bidrar till tydliga rutiner och förutsägbarhet för eleverna. Tydligheten hjälper till att skapa trygghet och struktur, vilket i sin tur främjar studiero. För att ytterligare stärka lugnet i klassrummen har skolan infört fasta placeringar för eleverna. Personalens kompetensutveckling har också varit en viktig del av skolans arbete med studiero. Lärarna har genomgått fortbildning i ledarskap i klassrummet och gruppdynamik, med syfte att stärka relationerna med eleverna och förbättra den sociala miljön i klassen. Lärarna diskuterar även studiero regelbundet på arbetslagsmöten och pedagogiska möten. Specialpedagogen och skolkuratorn genomför regelbundna klassrumsobservationer för att följa upp arbetet med studieron och identifiera områden för förbättring. Genom enkäter och fokusgruppintervjuer har elever fått dela sina tankar och erfarenheter av trygghet och studiero, vilket har legat till grund för de åtgärder som införts.

Arbetet för trygghet

På skolan bedrivs ett välfungerande och medvetet arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna. Elevernas upplevelse av trygghet följs upp genom enkäter, trygghetsvandringar, fokusgruppintervjuer, klassråd och elevrådsmöten. Även elevernas upplevelse av trygghet på internet följs upp som en del av den generella trygghetsenkäten. Dessutom sker uppföljning av trygghet genom hälsosamtal med skolsköterskan och genom ett skattningsmaterial som låter eleverna reflektera över och bedöma sin dag. Trivselreglerna granskas två gånger per läsår för att säkerställa att de

efterlevs och att de bidrar till en trygg miljö. Utifrån vad kartläggningen visar arbetar de på skolan aktivt med att förbättra elevernas språkbruk. Åtgärden har visat sig vara ändamålsenlig då uppföljningen visar att det finns ett samband mellan insatsen och att antalet kränkingsärenden har minskat, vilket bidrar till ökad trygghet. Tillsammans med eleverna har skolan även arbetat med konflikthantering och att kunna sätta ord på och ta ansvar för sina känslor. Det främjande och förebyggande arbetet på skolan inkluderar initiativ för att stärka gemenskapen mellan elever från olika årskurser. Exempelvis har man infört åldersblandade rastaktiviteter som drivs av personal men väljs av eleverna. Rastaktiviteter, ledda av vuxna, har också utvecklats för att minska konflikter som annars kan tas med in i klassrummet. Dessa rastaktiviteter har visat sig ha en positiv inverkan på studieron, eftersom fler problem hanteras direkt under rasten. Lärarna har därmed ett gemensamt förhållningssätt när det gäller att vara aktiva och reagera för att upprätthålla en god skolmiljö. Vid varje terminsstart arrangeras aktiviteter där äldre och yngre elever blandas för att lära känna varandra bättre. En gång i veckan läser de äldre eleverna högt för de yngre, vilket ytterligare stärker elevernas trygghet. Trivseldagar har också blivit en återkommande del av skolans aktiviteter för att främja trygghet och gemenskap. En central faktor som identifierats är vikten av att eleverna upplever att personalen agerar och följer upp när situationer uppstår.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn följer inte upp och analyserar om lärarna bedömer elevernas kunskaper på ett likvärdigt sätt. Även om rektorn jämför kunskapsresultaten med resultaten från de nationella proven så analyserar hen inte eventuella skillnader i omdömen, bedömningar och betyg. Därmed görs en begränsad analys av om lärarna bedömer elevernas kunskaper likvärdigt. Det finns en risk att eventuella avvikelser och skillnader i lärarnas bedömningar inte upptäcks och åtgärdas, vilket kan påverka möjligheterna till en likvärdig bedömning för eleverna.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn skapar vissa förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar och omdömen. Sambedömning sker främst i matematik, svenska och engelska, framför allt i samband med nationella prov, och tid avsätts specifikt för detta arbete. Specialpedagogen deltar även i rättningen av nationella prov. Dessutom förekommer visst samarbete kring bedömning med en annan skola. Bedömningsdiskussioner, exempelvis kring utformningen av bedömningssituationer och vikten av olika underlag vid bedömning av elevernas kunskaper, tas ofta upp på arbetslagsmöten. Även om vissa delar av kvalitetssäkringen sker spontant och utgår från lärares frågor i stunden så skapar det gemensamma bedömningsarbetet förutsättningar för lärarna att fördjupa bedömarkompetensen och utveckla likvärdighet. Lärarna använder även de nationella bedömningsstöden som ett verktyg i sitt arbete. Lärare som arbetar ensamma i sina ämnen ges möjlighet till dialog och sambedömning tillsammans med specialpedagogen och kollegor på en annan skola. Rektorn har identifierat att sambedömning i andra ämnen än svenska, matematik och engelska är ett utvecklingsområde, då sambedömning i nuläget huvudsakligen sker i samband med nationella prov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver regelbundet följa upp och analysera lärarnas bedömningar och betyg samt ge lärarna tillräckliga förutsättningar för utveckla arbetet med hur de allsidigt kan bedöma elevernas kunskaper genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte i tillräcklig utsträckning följer upp och analyserar lärarnas bedömningar och betyg för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på. Vidare organiserar inte rektorn på ett tydligt sätt så att samtliga lärare får fullgoda förutsättningar för att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Det riskerar att medföra att lärares bedömningar av elevernas kunskaper inte är likvärdiga. Om betyg och omdömen och övriga bedömningar görs på olika grunder och skiljer sig mellan lärare, finns en risk för att dessa inte överensstämmer med elevernas faktiska kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar sitt arbete med att följa upp och analysera lärarnas omdömen och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Rektorn behöver göra jämförelser mellan olika ämnen, klasser och lärare. Om avvikelser framkommer i analysen behöver rektorn ta reda på orsakerna. Detta för att rektorn ska kunna fastställa om eventuella skillnader kan bero på att lärarna har gjort olika tolkningar av styrdokumentet, eller att de bedömt och vägt samman elevprestationer på olika sätt. Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektorn ser till att samtliga lärare ges styrda möjligheter att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Detta bör ske med en tydlig struktur för möte, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar betygskriterier i förhållande till respektive ämne samt ämnets syfte och centrala innehåll men det kan även vara värdefullt att fördjupa samtalen genom att diskutera konkreta elevexempel i ett visst ämne eller kurs. Detta gäller i samtliga ämnen, och för att nå en likvärdighet inom skolenheten innebär det också att lärarna från olika årskurser behöver diskutera bedömningsfrågor tillsammans. Syftet med åtgärderna bör vara att höja bedömarkompetensen och öka likvärdigheten vid betygssättningen på skolenheten. För vidare läsning rekommenderas Skolverket allmänna råd och betyg och provning².

² Skolverket (2022) Betyg och provning. Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning, Stockholm: Skolverket

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med representanter för huvudmannen, rektorn, lärare, elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen tar del av verksamhetens resultat genom regelbundna avstämningar med rektorn och resonerar kring hur verksamheten ska fungera på bästa sätt. Huvudmannen förlitar sig dock på att rektorns uppföljning och systematiska kvalitetsarbete ger dem en korrekt bild av verksamheten. Huvudmannen gör därmed inte en egen bedömning av verksamhetens kvalitet och om de utvecklingsåtgärder som vidtagits på skolenheten är adekvata. Ansvarsfördelningen inom huvudmannen och gentemot skolenheten är tydlig vilket också rutinerna för kränkande behandling och klagomålshantering är. Huvudmannen tar emot och ser till att ärenden blir utredda, förhåller sig opartisk och genomför utvecklingsinsatser när det behövs.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar enbart ett visst ansvar för att skapa en långsiktighet och systematik för verksamheten och dess utveckling. Huvudmannen skapar goda förutsättningar när det gäller digitala verktyg och lokaler. Vidare bistår huvudmannen rektorn i arbetet med att rekrytera behörig personal, exempelvis vid rekrytering av personal till elevhälsan. De strävar efter att, i möjligast mån, tillgodose de behov av kompetensutveckling som finns. Huvudmannen är medveten om att det finns lärare som undervisar i ämnen de saknar legitimation för och det finns utmaningar i att rekrytera behöriga

lärare. Huvudmannen tar ett visst ansvar för att skapa förutsättningar så att undervisningen bedrivs av lärare med rätt ämnesbehörighet och kompetens, även om de uttryckt att de har delegerat till rektorn att uppmuntra personal till att skaffa sig rätt kompetens.

Behovsanpassat stöd till rektor

Huvudmannen ger visst stöd till rektorn utifrån de behov som uppstår men stödet utgår till övervägande del från rektorns egna bedömningar och önskemål. Huvudmannen behöver i större utsträckning vara ett stöd i skolutvecklingsfrågor och bidra med att skapa nätverk som skolan kan samarbeta med. Rektor har fortlöpande avstämningar med styrelsen då rektorn informerar huvudmannen om verksamheten och huvudmannen bistår rektorn i frågor som rör budget samt ger stöd i vissa personalärenden. Det juridiska stödet hämtas från arbetsgivarorganisationen. Det sker ett aktivt arbete för att vårdnadshavare ska engagera sig och bidra till verksamheten och dessutom arbetar huvudmannen för att det ska finnas kompetens i styrelsen som kan bidra till och utveckla skolans verksamhet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen sällan gör några självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet och måluppfyllelse och inte heller kritiskt granskar rektorns kvalitetsarbete. Det medför en risk att huvudmannen inte identifierar eventuella behov i utbildningen som ligger inom huvudmannens styrningsansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen självständigt analyserar utbildningens resultat, kvalitet och måluppfyllelse vad gäller nationella mål och likvärdighet. Utifrån slutsatserna av huvudmannens analys kan huvudmannen förhålla sig självständigt till och kritiskt granska de bedömningar som rektorn gör på skolenhetsnivå. Även om en huvudman

med endast en skolenhet kan bedriva sitt kvalitetsarbete i ett sammanhang med verksamheten, framgår av skollagen att varje huvudman på ett systematiskt sätt ska följa upp, analysera resultaten och utveckla verksamheten. Det är av vikt att huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utgår ifrån ett styrningsperspektiv, vilket leder till att huvudmannen kan identifiera behov av utveckling. För vidare läsning rekommenderas Skolinspektionens rapport avseende huvudmannens styrning av grundskolan³ samt Skolverkets material om det nationella kvalitetssystemet.⁴

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Larsson

X Ann Edvinsson

Föredragande
Signerat av: Ann Edvinsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Camilla Adler medverkat.

³ Skolinspektionen (2015b). Tematisk kvalitetsgranskning Rapport 2015:01. *Huvudmannens styrning av grundskolan - ett uppdrag med eleven i fokus*.

⁴ Skolverket (2024). [Nationellt kvalitetssystem - Skolverket](#)

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta

område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 20 och 21 november 2024. En digital intervju med en representant för huvudmannen genomfördes den 22 november 2024. Värmskogs friskola är en fristående grundskola som omfattar årskurserna f-6 och är belägen i Grums kommun. Besöket genomfördes av utredarna Ann Edvinsson och Camilla Adler.

Bilaga 3: Formulär för att redovisa vidtagna åtgärder

Redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av påtalade utvecklingsområden vid planerad kvalitetsgranskning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den planerade kvalitetsgranskningen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt.

Nedan finns ett redovisningsformulär som kan användas som stöd för er när ni redovisar vidtagna åtgärder.

Skriftligen redovisa till Skolinspektionen via mail på följande adress dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:4898) i de handlingar som sänds in.

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens samlade resultat i samtliga ämnen för att sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Rektorn behöver regelbundet följa upp och analysera lärarnas bedömningar och betyg samt ge lärarna tillräckliga förutsättningar för utveckla arbetat med hur de allsidigt kan bedöma elevernas kunskaper genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 3: Huvudmannen behöver kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: